

## VIII. BIBLIOGRAFIA

**Almgren O.**

1923 *Studien über nordeuropäischen Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhundert mit Berücksichtigung der provinzialrömischen und südrussischen Formen*, Mannus-Bibliothek 32, Leipzig.

**Anger S.**

1890 *Das Gräberfeld zu Ronsden im Kreise Graudenz*, Danzing.

**Andrzejowski J.**

1994 *Powiązania kultury przeworskiej i wielbarskiej w świetle znalezisk bransolet*, [w:] J. Gurba, A. Kokowski (red.) *Kultura Przeworska*, t. I, Lublin, s. 317-341.

1998 *Nadkole 2. A cemetery of the przeworsk culture in eastern Poland*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. V, Kraków.

**Andrzejowski J., Zórawska A.**

2002 *Cmentarzysko kultury wielbarskiej na stan. 1 w Nadkolu, woj. mazowieckie*, [w:] J. Andrzejowski (red.), *Varia Barbarica, Monumenta Archaeologica Barbarica Series Gemina*, t. I, Warszawa-Lublin, s. 29-80.

**Beckmann B.**

1966 *Studien über die Metallnadeln der römischen Kaiserzeit im freien Germanien*, Saalburg Jahrbuch, t. XXIII, s. 5-100.

**Blume E.**

1912 *Die germanischen Stämme und die Kulturen zwischen Oder und Passarge zur römischen Kaiserzeit*, t. I, Würzburg.

1915 *Die germanischen Stämme und die Kulturen zwischen Oder und Passarge zur römischen Kaiserzeit*, t. II, Würzburg.

**Boguwolski R., Kurzyńska M.**

2001 *Archeologia północnej części ziemi chełmińskiej*, Grudziądz.

**Bokinić E.**

2002 *Ziemia Chełmińska od młodszego okresu przedrzymskiego po okres wędrówek Ludów*, [w:] *Archeologia toruńska. Historia i teraźniejszość*, Toruń, s. 121-135.

2005 *Podwiesk Fundstelle 2. Ein Gräberfeld der Oksywie-Kultur im Kulmer-Land*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. XI, Warszawa-Toruń.

**Bokinić E., Sosnowski W.**

2001 *Wstępne wyniki badań cmentarzyska kultury wielbarskiej w Linowie, gm. Świecie n/Osą, woj. kujawsko-pomorskie, stanowisko 6*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. LIV, 1995-1998,

s. 147-152.

**Budynek G., Olędzki M.**

1986 *Cmentarzysko ciałopalne ludności kultury wielbarskiej w Grębocinie, woj. toruńskie*, *Fontes Archaeologici Posnaniensis*, t. XXXV, s. 151-168.

**Chudziakowa J.**

1974 *Kultura łużycka w dorzeczu Wisły, Drwęcy i Osy*, Toruń.

**Czarnecka K.**

1990 *Struktura społeczna ludności kultury przeworskiej*, Warszawa.

**Florkowski A.**

1970 *Szczątki ludzkie z cmentarzyska z okresu rzymskiego w Gostkowie, pow. Toruń*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. XXXV, s. 552-556.

**Godłowski K.**

1970 *The Chronology of the late Roman and Early Migration Periods in Central Europe*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Archeologiczne*, t. 11, Kraków.

1974 *Konferencja i ocena wartości archeologicznej i antropologicznej wyznaczników płci w odniesieniu do grobów ciałopalnych z okresu późnorzymskiego i rzymskiego*, [w:] *Metody, wyniki i konsekwencje badań kości z grobów ciałopalnych*, Poznań s. 63-70.

1974a *Chronologia okresu późnorzymskiego i wczesnego okresu wędrówek ludów w Polsce północno-wschodniej*, *Rocznik Białostocki*, t. 12, s. 9-109.

1977 *Materiały do poznania kultury przeworskiej na Górnym Śląsku (część II)*, *Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne*, t. 4, s. 7-237.

1985 *Przemiany kulturowe i osadnicze w południowej i środkowej Polsce w młodszym okresie przedrzymskim i w okresie rzymskim*, Kraków.

**Godłowski K., Okulicz J.**

1981 *Prowincje kulturowe strefy środkowoeuropejskiej w młodszym okresie przedrzymskim i w okresie wpływów rzymskich*, [w:] T. Malinowski (red.), *Problemy kultury wielbarskiej*, Słupsk s. 27-64.

**Godłowski K., Wichman T.**

1998 *Chmielów Piaskowy. Gräberfeld der Przewors-Kultur im Świątokrzyskie-Gebirge*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. VI, Kraków.

**Grabarczyk T.**

1983 *Metalowe rzemiosło artystyczne na Pomorzu w okresie rzymskim*, Wrocław - Łódź - Kraków - Warszawa.

1997 *Kultura wielbarska na pojezierzach krajeńskim i kaszubskim*, Łódź.

**Gumowski M.**

1958 *Moneta rzymska w Polsce*, Przegląd Archeologiczny, t. X:1954-1956, s. 67-149.

**Hachmann R.**

1951 *Das Gräberfeld zu Ronsden im Kreise Graudenz und die Chronologie der Spätlatenezeit im östlichen Mitteleuropa*, Archaeologia Geographica 1, s. 66-79.

**Hahula K.**

1986 *Kultura wielbarska na Ziemi Dobrzyńskiej*, [w:] J. Gurba, A. Kokowski, (red.) *Kultura wielbarska w młodszym okresie rzymskim*, Lublin t. I, s. 87-103.

1994 *Cmentarzysko kultury wielbarskiej w Nowym Łowiczu na Pojezierzu Drawskim w świetle dotychczasowych badań (kurhany 52 i 56)*, [w:] *Barbaricum*, t. 3, s. 131-148.

**Hahula K., Kurzyńska M.**

1998 *Groby z okresu późnorzymskiego w Jaworzu na Ziemi Chełmińskiej*, [w:] S. Kukawka (red.), *Szkice prahistoryczne. Źródła - Metody - Interpretacja*. Toruń s. 217-240.

**Ilkjær J.,**

1993 *Die Gürtel Bestandteil und Zubehör*, [w:] *Illerup Ådal*, t. 3-4, Moesgård.

**Janikowski J.**

1971 *Z badań na stanowisku 2 w Podwiesku, pow. Chełmno*, Sprawozdanie Archeologiczne, t. XXIII, s. 117-160.

1973 *Wyniki badań na cmentarzysku ciałopalnym kultury wenedzkiej w Zębowie, pow. Toruń*, Rocznik Muzeum w Toruniu, t. V, s. 161-185.

1973a *Sprawozdanie z badań ratowniczych przeprowadzonych na cmentarzysku kultury wenedzkiej w Podwiesku (stanowisko 4)*, Rocznik Muzeum w Toruniu, t. V, s. 187-198.

1976 *Międzyrzecze Wisły, Drwęcy i Osy w okresie późnolateńskim i rzymskim*, (Maszynopis prcy doktorskiej, znajdującej się w Muzeum Okręgowym w Toruniu).

**Jaskanis J.**

1996 *Cecele. Ein Gräberfeld der Wielbark-Kultur in Ostpolen*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. II, Kraków.

**Jordanes**

wg przekładu E. Zwolskiego, *Kasjodor*

*i Jordanes. Historia gocka czyli scytyjska Europa*, Lublin 1984.

**Kaczmarek M.**

1994 *Późnorzymskie zapinki z wysoką pochewką na Pomorzu*, *Folia Praehistorica Posnaniensia*, t. 7, s. 237-273.

**Kaphman**

1914 *Skelettgrab in Selnowo, Kreis Graudenz, Westpr. Mannus-Bibliothek*, t. VI, z. 1-2, s. 212-213.

**Kmieciński J.**

1962 *Zagadnienie tzw. kultury gocko-gepidzkiej na Pomorzu Wschodnim w okresie wczesnorzymskim*, *Acta Archaeologica Lodziendzia*, t. 11, Łódź.

**Kmieciński J., Blombergowa M., Walenta K.**

1966 *Cmentarzysko kurhanowe ze starszego okresu rzymskiego w Węsiarach w pow. Kartuskim*, *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*, t. 12, s. 39-122.

**Kmieciński J., Kajzer L., Walenta K.**

1968 *Odry, cmentarzysko z okresu rzymskiego w powiecie chojnickim*, Łódź.

**Kokowski A.**

1993 *Zagadnienie pochowków cząstkowych w grupie maśtomęckiej*, [w:] *Wierzenia przedchrześcijańskie na ziemiach polskich*, Gdańsk s. 118-124.

1995 *Grupa maśtomęcka. Z badań nad przemianami kultury Gotów w młodszym okresie rzymskim*, Lublin.

1997 *Die Maśtomęcz-Gruppe. Ihre Chronologie und Beziehungen innerhalb des gotischen Kulturkreiss - Ein Beispiel für den kulturellen Wandel der Goten im Verlauf ihrer Wanderungen*. Bericht der Römisch-Germanische Kommission, t. 78, s. 641-833.

**Кухаренко Ю. В. (Kucharenko. Ju. V.)**

1980 *Могильник Брест-Тришин, Москва*.

**La Baume W.**

1934 *Urgeschichte der Ostgermanen*, Danzig.

**Liana T.**

1970 *Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. XXXV (4) s. 429-487.

**Lissauer A.**

1887 *Die prähistorischen Denkmäler der Provinz Westpreussen und der angrenzenden Gebiet*, Leipzig.

**Łęga W.**

1929 *Dwa groby ciałopalne a okresu rzymskiego*

- odkryte w Parsku w pow. Grudziądzkim, Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu, t. 8, s. 217.
- 1938 Cmentarzysko lateńsko-rzymskie z Chetmna, Toruń.
- 1938a Późnorzymski grób kobiety z Lembargu w pow. brodnickim, Z Otchłani Wieków, R. 13, s. 96-98.
- 1956 Handel między państwem rzymskim a Pomorzem nadwiślańskim od I w. przed n.e. do VI w. n.e., Przegląd Archeologiczny, t. 10: 1954, s. 5-85.
- Machajewski H.**
- 1982 Cmentarzysko ludności kultury wielbarskiej w Rzyszczewie, woj. Koszalin, Sprawozdania Archeologiczne, t. XXXIV, s. 123-139.
- 1995 Dwa cmentarzyska z późnego okresu rzymskiego i wczesnej fazy wędrówek ludów oraz późnej fazy okresu wędrówek ludów na stanowisku 1 w Głuszynie, woj. słupskie, Folia Praehistorica Posnaniensia, t. 7, s. 155-235.
- Madyda R.**
- 1977 Sprzączki i okucia pasa na ziemiach polskich w okresie rzymskim, Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne, t. IV, s. 351-409.
- Madyda-Legutko R.**
- 1983 Próba rekonstrukcji pasów z metalowymi częściami na obszarze środkowo-europejskiego Barbaricum w okresie wpływów rzymskich i we wczesnej fazie wędrówek ludów, Przegląd Archeologiczny, t. 31, s. 91-131.
- 1986 Gürtelschnallen der römischen Kaiserzeit und der frühen Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum, BAR, International Series 360, Oxford.
- Müller von A.**
- 1957 Formenkreise der älteren römischen Kaiserzeit im Raum zwischen Havelseenplatte und Ostsee, Berliner Beiträge zur Vor und Frühgeschichte, t. 1, Berlin.
- Niewęglowski A.**
- 1984 Dwa cmentarzyska z okresu rzymskiego w Goździku, gm. Browie, woj. Siedlce, Sprawozdania Archeologiczne, t. XXXV, s. 131-159.
- Olędzki M.**
- 1992 Uwagi o niektórych odmianach fibul kapturkowatych serii wschodniej jako przyczynek do zagadnienia kwalifikacji kulturowej wschodnich obszarów kultury przeworskiej, Przegląd Archeologiczny, t. 40, s. 49-70.
- Okulicz J.**
- 1989 Das Gräberfeld von Weklice zur Besiedlungsgeschichte des Weichseldeltaraums in der Römischen Kaiserzeit, Archeologia, t. 40, s. 115-127.
- Okulicz-Kozaryn J.**
- 1992 Centrum kulturowe z pierwszych wieków naszej ery u ujścia Wisły, [w:] Barbaricum, t. 2, s. 137-155.
- Okulicz J., Brusche A.**
- 1987 Badania birytualnego cmentarzyska kultury wielbarskiej w Krośnie, na stanowisku 1, w woj. elbląskim, [w:] Badania archeologiczne w woj. elbląskim w latach 1980-1983, Malbork s. 207-232.
- Okuliczowie Ł. i J.**
- 1976 Cmentarzysko kultury pomorskiej i z okresu rzymskiego w Michałkowie, pow. Dobrzyń, woj. Włocławek, Wiadomości Archeologiczne, t. XLI, s. 435-458.
- Pietrzak M.**
- 1997 Pruszcz Gdański Fundstelle 10. Ein Gräberfeld der Oksywie- und Wielbark-Kultur in Ostpommern, [w:] Monumenta Archaeologica Barbarica, t. IV, Kraków.
- Przewoźna K.**
- 1955 Osada i cmentarzysko z okresu rzymskiego w Słopotanie, pow. Szamotuły, Fontes Archaeologici Posnanenses, t. 5, s. 60-140.
- Raddatz K.**
- 1957 Der Thorsberger Moorfund. Gürtelteile und Körperschmuck, Offa-Bücher, t. 13, Neumünster.
- Schindler R.**
- 1937 Zur Kenntnis des ostgermanischen Bestattungsbrauches im letzten Jahrhundert vor. Chr. Geb., Blätter für deutsche Vorgeschichte, z. 11, s. 27-29.
- 1940 Die Besiedlungsgeschichte der Goten und Gepiden im unteren Weichselraum auf Grund der Tongefässe, Leipzig.
- Skorupka T.**
- 2001 Kowalewko 12. Cmentarzysko birytualne ludności kultury wielbarskiej (od połowy I w. n.e. do początku III wieku n.e.) [w:] Archeologiczne badania ratownicze wzdłuż trasy gazociągu tranzytowego, t. II, Wielkopolska, cz. 3, Poznań.
- Tacyt**
- wg przekładu S. Hammera, Tacyt - Dzieła, t. 2, Warszawa 1957.
- Tempelmann-Maczyńska M.**
- 1985 Części stroju kobiecego w okresie rzymskim na obszarze środkowo- i wschodnioeuropejskiego Barbaricum, Kraków.

- 1985a *Die Perlen der römischen Kaiserzeit und der frühen Phase der Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum*, Mainz.
- 1988 *Strój kobiecy kultury wielbarskiej i jego powiązania z sąsiednimi obszarami*, [w:] J. Gurba, A. Kokowski (red.), *Kultura wielbarska w młodszym okresie rzymskim*, t. I, Lublin s. 205-220.
- Thomas S.**
- 1960 *Studien zu den germanischen Kämme der römischen Kaiserzeit*, Arbeits- und Forschungsbericht zur sächsischen Bodendenkmalpflege, t. 8, s. 54-215.
- Tyszler L.**
- 1999 *Terra sigillata na ziemiach polskich*, *Acta Archaeologica Lodziensia*, Nr. 43 i 44.
- Waga T.**
- 1932 *Tymczasowe sprawozdanie z badań na cmentarzysku Gostkowo-Folsung w powiecie toruńskim na Pomorzu*, *Z Otchłani Wieków*, tom VII, z. 4-5, s.53-57.
- 1934 *Cmentarzysko Gostkowo-Folsug w powiecie toruńskim. Przyczynki do poznania okresu rzymskiego na Pomorzu*, *Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu*, t. IX, nr. 9-12, s. 163-192.
- Walenta K.**
- 1976 *Groby z pochówkami szkieletowymi w okresie późnolateńskim i rzymskim na Pomorzu*, *Acta Universitatis Lodzianis, Zeszyty Uniwersytetu Łódzkiego, Nauki Humanistyczno-Społeczne*, seria I, z. 11, s. 19-43.
- 1981 *Wybrane zagadnienia obrządku pogrzebowego wczesnej fazy kultury wielbarskiej*, [w:] T. Malinowski (red.) *Problemy kultury wielbarskiej*, Słupsk, s. 193-207.
- Wołagiewicz R.**
- 1966 *Chronologia względna okresu wczesnorzymskiego na Pomorzu Zachodnim w świetle niektórych jej wyznaczników*, *Materiały Zachodniopomorskie* t. XII, s. 169-192.
- 1973 *Gronowo 1973. Badania na cmentarzysku kurhanowym z okresu wpływów rzymskich*, *Materiały Zachodniopomorskie*, t. XIX, s. 129-167.
- 1974 *Zagadnienie stylu wczesnorzymskiego w kulturze wielbarskiej*, [w:] *Studia Archeologica Pomeranica*, Koszalin s. 129-152.
- 1981 *Kultura oksywska i wielbarska*, [w:] J. Wielowiejski (red.) *Prahistoria ziem polskich*, t. 5, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk s. 135-178.
- 1981a *Kultura wielbarska - problemy interpretacji etnicznej*, [w:] T. Malinowski (red.) *Problemy kultury wielbarskiej*, Słupsk, s. 79-106.
- 1993 *Ceramika kultury wielbarskiej między Morzem Bałtyckim a Morzem Czarnym*, Szczecin.
- 1995 *Lubowidz. Ein birituelles Gräberfeld der Wielbark-Kultur aus der Zeit vom Ende des 1. Jhs. v. Chr. aus zum Anfang des 3. Jhr. n. Chr.*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. I, Kraków.
- Wójcik T.**
- 1976 *Pomorskie formy bransolet węzowatych z okresu rzymskiego*, *Materiały Zachodniopomorskie*, t. XXIV, s. 35-109.
- Zielonka B.**
- 1954 *Cmentarzysko młodszego okresu rzymskiego w m. Gostkowo, pow. Toruń*, *Wiadomości Archeologiczne*, t. XX, z. 1, s. 80-82.
- 1961 *Zarys dziejów polskich dziejów badań archeologicznych na ziemiach województwa bydgoskiego*, *Rocznik Muzeum w Toruniu*, t. 1, z. 3, s. 1-32.
- 1968 *Cmentarzysko z okresu rzymskiego w miejscowości Gostkowo-Folsąg pow. Toruń*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Archeologia*, z. 26, s. 53-74.
- Ziemlińska-Odojowa W.**
- 1999 *Niedanowo. Ein Gräberfeld der Przeworsk- und Wielbark-Kultur in Nordmasowien*, [w:] *Monumenta Archaeologica Barbarica*, t. VII, Kraków.